

OPOZORILO KOORDINATIVNE SKUPINE NACIONALNEGA PROGRAMA ZA OBVLADOVANJE SLADKORNE BOLEZNI

Ne verjemite zavajajočim navedbam o ozdravitvi sladkorne bolezni tipa 1. Bolezen se pojavi potem, ko večino beta celic trebušne slinavke nepovratno uničijo lastna protitelesa in bolnik ne tvori več inzulina. Zato se te bolezni ne da pozdraviti, lahko pa jo uspešno obvladujemo (zdravimo) z nadomeščanjem inzulina. Bolniki s sladkorno boleznijo tipa 1 ne smejo opustiti zdravljenja z inzulinom, saj bi brez njega lahko umrli.

Poznamo več oblik sladkorne bolezni, pri čemer pa sta sladkorna bolezen tipa 2 in tipa 1 najpogostejši. Sladkorna bolezen tipa 2 je kronična nenalezljiva bolezen, pri kateri je koncentracija glukoze v krvi previsoka, kar povzroča trajne okvare organov in kronične zaplete. Previsok krvni sladkor je posledica sočasno prisotne okvare trebušne slinavke, ki izloča premalo inzulina, in oslabiljenega učinka inzulina na telesna tkiva, predvsem mišičje in jetra. Značilni simptomi sladkorne bolezni, ki se običajno pojavijo hkrati, so pogosto uriniranje, povečan občutek žeje in nehotena izguba telesne teže, ki je včasih povezana z oslabelostjo. Takšne težave se pojavijo šele, ko je krvni sladkor preko 10 mmol/l. Za sladkorno bolezen tipa 2 je značilen počasen začetek, saj se pri tej obliki krvni sladkor dviguje zelo počasi. Posameznik težave navadno zazna šele, ko je krvni sladkor že zelo visok, preko 10 mmol/l, kar se lahko zgodi šele čez nekaj let. **Sladkorna bolezen tipa 2 lahko preprečimo oziroma odložimo na čim poznejše življenjsko obdobje**, pri čemer sta ključna zgodnje prepoznavanje in pravočasno zdravljenje. Zato je pomembno, da se posameznik redno udeležuje preventivnih pregledov pri svojem splošnem/družinskem zdravniku ter vzdržuje zdrav življenjski slog – zdravo prehrano, gibanje in telesno težo. Če sladkorna bolezen tipa 2 odkrijemo dovolj zgodaj, ko je delovanje trebušne slinavke še vedno dobro ohranjeno, lahko prehodno zadošča prilagoditev življenjskega sloga (skrb za prehrano in gibanje). Sčasoma pa je glede poslabšanje delovanja trebušne slinavke potrebno zdravljenje z zdravili v obliki tablet ali vbrizgavanjem v podkožje. Ko učinki teh zdravil izzzvenijo, je potrebno zdravljenje z inzulinom.

Redkejša je sladkorna bolezen tipa 1, avtoimunska obolenje, kjer lasten imunski sistem človeka iz za enkrat še neznanih vzrokov napade in uniči celice beta Langerhansovih otočkov trebušne slinavke, ki izločajo inzulin. Ker osebe s sladkorno boleznijo tipa 1 nimajo več lastnega inzulina, ga je z injekcijami oziroma z inzulinsko črpalko potrebno dodajati že od postavitve diagnoze naprej. **Ker za enkrat ne poznamo mehanizmov nastanka in začetka sladkorne bolezni tipa 1, je tudi ne znamo ozdraviti** - trenutno nam ostaja le nadomeščanje inzulina po principih samokontrole, ob rednem merjenju koncentracije sladkorja v kapilarni krvi oziroma s senzorjem za neprekinjeno merjenje glukoze v podkožju. **Ali človek s sladkorno boleznijo tipa 1 res lahko ozdravi?** To je seveda izredno pomembno vprašanje za raziskovanje vzrokov in narave te za enkrat neozdravljive bolezni. Kot pri vsaki bolezni, ki jo povzroči naš lasten imunski sistem, tudi pri sladkorni bolezni tipa 1 poznamo delno obliko bolezni, kjer naš lasten imunski sistem ne uniči vseh celic beta Langerhansovnih otočkov trebušne slinavke. To obliko bolezni poznamo pod kratico LADA (Latent Autoimmune Diabetes of Adults). Gre za latentno -

tlečo obliko bolezni, ki je bila nekoč znana samo pri odraslih ljudeh, sedaj pa jo občasno zasledimo tudi pri otrocih. Ta redka oblika sladkorne bolezni tip 1 ima poseben potek, ki lahko vključuje tudi daljša obdobja »remisije« - obdobja, ko lahko oseba s to obliko bolezni potrebuje le malo ali celo nič inzulina. Tako so lahko nekateri posamezniki z LADA obliko sladkorne bolezni veliko let povsem brez inzulina.

Sladkorna bolezen tipa 1 je nedvomno resno kronično neozdravljivo obolenje, ki od vsakega posameznika zahteva ogromno vsakodnevnih naporov, odpovedovanj in premagovanja številnih težav. Zato je razumljivo, da si prav vsi ljudje s sladkorno boleznijo želijo ozdraveti. Prav velika želja in upanje vseh ljudi s sladkorno boleznijo po ozdravitvi in dejstvo, da tisti redki posamezniki z LADA obliko sladkorne bolezni tipa 1 lahko živijo daljša obdobja brez inzulina, sta podlaga za zlorabo in zavajanje ljudi, da lahko sladkorna bolezen tipa 1 pozdravimo. Žal to za enkrat ni mogoče. Tudi stroka iskreno upa in si prizadeva, da bomo kmalu razvozlati vzroke nastanka sladkorne bolezni tipa 1 in predvsem znali posnemati naravo v primeru LADA oblike bolezni, kjer se avtoimunski proces lahko zaustavi sam od sebe. Vendar je v tem trenutku potrebno pošteno in nedvoumno povedati, da tega za enkrat ne znamo. Prav zato svarimo pred zlorabo in zavajanjem, ki sta se v zadnjih mesecih stopnjevala v slovenskih medijih in socialnih omrežjih, češ da posamezniki z alternativnimi metodami lahko ozdravijo sladkorno bolezen tipa 1. Stroka je zavezana k medicini, ki temelji na znanstvenih dokazih. Laž in zavajanje težko kronično bolnih ljudi in predvsem finančno okoriščanje z mazaštvom smo dolžni obsoditi in zavračati. **Zato prosimo vse ljudi s sladkorno boleznijo tipa 1, da ne nasedajo raznim zlorabam in lažnim obljubam, ki jih zasledimo v raznih okoljih.** Hkrati pa se zavezujemo, da si bomo še naprej - skupaj z ljudmi s sladkorno boleznijo - prizadevali sodelovati pri raziskavah, ki bodo nekoč zanesljivo pripeljale do ozdravitve te resne kronične bolezni.

Koordinativna skupina in partnerji Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni:

- Diabetološko združenje Slovenije
- Katedra za družinsko medicino MF UL
- Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Internih klinik UKC Ljubljana
- Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana
- Lekarniška zbornica Slovenije
- Ministrstvo za zdravje
- Nacionalni inštitut za javno zdravje
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
- Zbornica zdravstvene nege - Sekcija medicinskih sester v endokrinologiji
- Združenje endokrinologov Slovenije
- Zveza društev diabetikov Slovenije